

Sygn. akt III Ca 1575/19

POSTANOWIENIE

Dnia 5 listopada 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia Sądu Okręgowego Magdalena Balion - Hajduk

Sędziowie Sądu Okręgowego: Marcin Rak

Roman Troll

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 5 listopada 2020 r. w Gliwicach sprawy

z wniosku A. W., J. W. i E. W.

z udziałem (...) Spółki Akcyjnej w K.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawców

od postanowienia Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju

z dnia 11 lipca 2019 r., sygn. akt I Ns 1373/14

postanawia:

1. **oddalić apelację;**

2. **zasądzić od wnioskodawców solidarnie na rzecz uczestniczki postępowania 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego**

w postępowaniu odwoławczym.

SSO Roman Troll SSO Magdalena Balion-Hajduk SSO Marcin Rak

Sygn. akt: III Ca 1575/19

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Jastrzębiu-Zdroju postanowieniem z 11 lipca 2019r. oddalił wniosek A. W., J. W., E. W. o ustanowienie służebności przesyłu na rzecz uczestnika postępowania (...) S.A. w K. oraz orzekł o kosztach postępowania.

Wnioskodawcy wnosili o ustanowienie służebności, która będzie obciążać prawo własności nieruchomości stanowiących działki o nr (...), dla których Sąd Rejonowy w Jastrzębiu- Zdroju prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), które stanowią własność J. W. i E. W.. Służebność miała polegać na: prawie prowadzenia przez działkę o nr (...) odcinka sieci elektroenergetycznej napowietrznej 110 KV o długości 31 mb, prawie prowadzenia przez działkę o nr (...) odcinka sieci elektroenergetycznej napowietrznej 110 Kv o długości 3 mb, prawie dojścia i dojazdu do słupa sieci elektroenergetycznej zlokalizowanego na działce o nr (...) przez działkę (...) drogą o szerokości 3 m od drogi publicznej- ul (...) wzdłuż wschodniej granicy działki aż do działki (...). Wnioskodawcy J. W. i E. W. wnieśli o zasądzenie od uczestnika na ich rzecz jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności w wysokości

20.000 zł. Nadto wnioskodawcy wnieśli o ustanowienie na rzecz uczestnika postępowania służebności przesyłu, która będzie obciążała prawo własności nieruchomości stanowiącej działkę o nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Jastrzębiu-Zdroju prowadzi księgę wieczystą nr (...), która stanowi własność A. W. polegającej na prawie posadowienia słupa sieci elektroenergetycznej, prawie dojścia i dojazdu do słupa sieci elektroenergetycznej drogą o szerokości 3 m od granicy działki (...) wzdłuż południowo-wschodniej granicy działki. Wnieśli o zasądzenie na rzecz uczestnika A. W. jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności w wysokości 10.000 zł.

Sąd Rejonowy ustalił, że wnioskodawcy J. W. i E. W. są właścicielami nieruchomości stanowiących działki o nr (...) położonych w J., dla których Sąd Rejonowy w Jastrzębiu-Zdroju prowadzi KW nr (...).

Wnioskodawca A. W. jest właścicielem nieruchomości stanowiącej działkę nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Jastrzębiu-Zdroju prowadzi KW nr (...).

Przez działki będące własnością wnioskodawców przechodzi linia 110 KV z 1 słupem kratowym o wymiarach 190x 190 cm na podstawie betonowej, o wymiarach 230 cm x 230 cm. (...) położone są przy ulicy (...) w J., na obrzeżach strefy śródmiejskiej. Sąsiedztwo stanowią tereny zabudowy mieszkaniowej, jednorodzinnej. (...) wnioskodawców obejmują trzy działki gruntowe, sąsiadujące ze sobą, częściowo ogrodzone, niezadrzewione, stanowiące teren o prostokątnym kształcie, o nachyleniu w kierunku południowym. Działka nr (...) jest zabudowana, natomiast działki nr (...) są niezabudowane. Działki nr (...) posiadają dostęp do sieci elektrycznej, kanalizacji sanitarnej, wodociągów i sieci gazowej.

Przez wschodnią część działek z południa na północ przechodzi napowietrzna linia elektryczna 110 KV, z jednym słupem kratowym usytuowanym w południowo-wschodnim narożu działki nr (...) o wymiarach 190x 190 cm na podstawie betonowej o wymiarach 230 cm x 230 cm. Przez działki nr (...) przechodzi linia wysokiego napięcia (110 KV) relacji M.- P.. Odbiór i oddanie powyższej linii nastąpiło 30 marca 1983 r. Odcinek linii przebiegający przez nieruchomość wnioskodawców to odcinek między słupami numer 23 a 25. Od czasu wybudowania linii na powyższym odcinku nie były dokonywane żadne zmiany przebiegu trasy linii. Na całym odcinku M.- P. zmiany były dokonywane tylko w podejściu stacji M. – słup nr 1, bramka stacji M.. Uczestnik postępowania zgodnie z normami prawa budowlanego zobowiązany jest do corocznego przeglądu linii, co polega na fizycznym przejściu przez pracowników uczestnika pod tymi liniami i spisaniu wszelkich dostrzeżonych usterek. Raz na pięć lat dokonywane są stosowne pomiary. Średnio co 25- 30 lat wykonywany jest kapitalny remont linii. Przedmiotowa linia była poddana takiemu remontowi w 2011 r., wówczas właściciele nieruchomości wyrazili ustną zgodę na wejście na ich teren w celu dokonania prac związanych z remontem. W przypadku wystąpienia awarii bądź stwierdzenia uchybień podczas corocznych kontroli linii konieczne czasem jest użycie ciężkiego sprzętu do ich usunięcia. Najcięższe sprzęty jakie mogą być użyte do awarii linii to podnośniki, które mogą mieć wysokość do 40 m, samochody brygadowe o nośności do 10 ton oraz dźwigi 60 tonowe.

Linia elektroenergetyczna, której fragment przebiega przez nieruchomość wnioskodawców powiązana jest funkcjonalnie i systemowo z Głównym Punktem Zasilania P., położonym na nieruchomości należącej do uczestnika postępowania, dla której Sąd Rejonowy w Jastrzębiu-Zdroju prowadzi księgę wieczystą nr (...).

14 maja 1979 r. Prezydent Miasta J. wydał decyzję nr (...) wyłączeniową w oparciu o art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wyłączenia nieruchomości zezwalające na wejście w teren i budowę linii wysokiego napięcia. Powyższa decyzja została doręczona Zakładowi (...), nie została doręczona wnioskodawcom. Z treści powyższego postanowienia w pkt. 6 wskazany jest wnioskodawca J. W. jako właściciel, z którego terenów może korzystać Zakład (...)- Zakład (...) w G..

Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych. Biegły z zakresu elektroenergetyki, sieci i instalacji energetycznych, urządzeń elektroenergetycznych wskazał szerokość ewentualnych stref ochronnych służebności. Biegły sądowy z zakresu geodezji i kartografii sporządził dwa warianty projektowanej służebności przesyłu na nieruchomościach będących

własnością wnioskodawców, natomiast biegły ds. wyceny nieruchomości i ustalił wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu w obu wariantach proponowanych przez biegłego geodetę.

Sąd Rejonowy ustalił również, że do 1989 r. posiadanie służebności było wykonywane przez przedsiębiorcę państwowego Zakłady (...), w skład którego wchodził Zakład (...) w G.. Aktem notarialnym z 12 lipca 1993 r., (...) nastąpiła komercjalizacja przedsiębiorstwa państwowego w wyniku którego powstał (...) S.A. w G.. W dniu 1 lipca 2007 r. uczestnik postępowania zawarł z (...) S.A. w G. umowę o objęcie akcji i wniesienie wkładu przedsiębiorstwa. Na podstawie tej umowy uczestnik postępowania nabył zorganizowaną część przedsiębiorstwa wniesioną przez (...) S.A. jako wkład niepieniężny, w zamian za obejmowane akcje o podwyższonym kapitale zakładowym uczestnika. W ramach zbytej części przedsiębiorstwa na uczestnika została przeniesiona własność urządzeń służących do przesyłu energii elektrycznej.

Sąd I instancji oddalając wniosek uznał za skuteczny zarzut nabycia służebności gruntowej w swojej treści odpowiadającej służebności przesyłu obciążającej nieruchomość wnioskodawców przez zasiedzenie na mocy art. 305¹ k.c. w zw. z art. 292 k.c.

Wskazał, że ustawa z 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości za „szczególny tryb wywłaszczenia” (rozdział 5 ustawy z dnia 12 marca 1958 r.) w art. 35 przewidywała, że organy administracji państwowej, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe mogą za zezwoleniem naczelnika gminy, a w miastach - prezydenta lub naczelnika miasta (dzielnicy) zakładać i przeprowadzać na nieruchomościach - zgodnie z zatwierdzoną lokalizacją szczegółową - ciągi drenażowe, przewody służące do przesyłania płynów, pary, gazów, elektryczności oraz urządzenia techniczne łączności i sygnalizacji, a także inne podziemne lub nadziemne urządzenia techniczne niezbędne do korzystania z tych przewodów i urządzeń. Nieruchomość, na której założono i przeprowadzono przewody i urządzenia podlegała wywłaszczeniu w trybie zwykłym tylko wtedy, gdy wskutek tych działań przestała się nadawać do dalszego racjonalnego użytkowania przez właściciela na cele dotychczasowe (art. 35 ust. 3 u.z.t.w.n.). Przeprowadzenie przewodów i urządzeń wiązało się z zagwarantowaniem prawa dostępu do nich w późniejszym czasie w celu wykonania czynności związanych z konserwacją przez osoby upoważnione przez właściwy organ, instytucję lub przedsiębiorstwo państwowe (art. 35 ust. 2 u.z.t.w.n.). Z zacytowanych wyżej przepisów ustawy z 12 marca 1958 r. wynika, że tytuł prawny przedsiębiorcy wykorzystującego urządzenia przesyłowe do ich zainstalowania na cudzej nieruchomości mógł powstawać w związku z wydaniem przez wskazany w ustawie organ decyzji, mającej charakter wywłaszczeniowy, ograniczającej właściciela nieruchomości w jego prawie w związku z koniecznością ustawienia na niej urządzeń przesyłowych (art. 35 ust. 1 u.z.t.w.n.).

Uczestnik postępowania nie wykazał, aby poprzednik prawny uczestnika legitymował się ważną decyzją wydaną na podstawie 35 ust. 1 u.z.t.w.n. Z załączonych do akt sprawy decyzji z dnia 14 maja 1979 r. wynika, że dotyczy ona budowy linii 110 KV do stacji transformatorowej 110/20 kv J.- P.. W treści powyższej decyzji wskazano, iż zezwala się Zakładowi (...) - Zakład (...) w G. na korzystanie z terenów będących własnością m.in. J. W.. Jednakże z powyższej decyzji nie wynika, iż powyższą decyzją była objęta nieruchomość wnioskodawców, będąca przedmiotem niniejszego postępowania, albowiem wskazany jest tylko z imienia i nazwiska uczestnik postępowania, bez szczegółowego określenia nieruchomości objętej decyzją. Nadto z treści decyzji wynika, iż poprzednik prawny uczestnika był zobowiązany do wypłacenia odszkodowania za wszelkie straty i szkody w planach wynikłe w czasie prowadzonych robót budowlanych, tymczasem uczestnik nie przedłożył również takiego dokumentu na podstawie, którego być może udałoby się ustalić o którą konkretnie nieruchomość wnioskodawców była objęta decyzją z dnia 14 maja 1979 r. Przedstawione przez uczestnika postępowania decyzje administracyjne nie mogą świadczyć o wywłaszczeniu nieruchomości wnioskodawców w zakresie dotyczącym budowy linii wysokiego napięcia, korzystania z niej i konserwacji. Okoliczność, że poprzednik prawny uczestnika postępowania uzyskał pozwolenie na budowę oraz decyzje o wywłaszczeniu nieruchomości nie może prowadzić do wniosku, że także uzyskał taką decyzję od Urzędu Miasta J. dotyczącą nieruchomości wnioskodawców. W żadnym z przedstawionych postępowań administracyjnych poprzednik prawny wnioskodawców ani też sami wnioskodawcy nie uczestniczyli, nie byli zawiadamiani o treści tych decyzji, nie zostały one doręczone i co najważniejsze nie dotyczyły one nieruchomości będącej obecnie własnością

wnioskodawców. W ocenie Sądu Rejonowego nie doszło do wyłączenia i uzyskania przez poprzednika prawnego uczestnika postępowania tytułu administracyjnego do władania nieruchomością wnioskodawców.

Uczestnik postępowania podnosił, że doszło do zasiedzenia służebności w dobrej wierze, ale nie przedstawił żadnych dokumentów świadczących o tym, że do objęcia w posiadanie nieruchomości wnioskodawców doszło w dobrej wierze. Uzyskanie pozwolenia na budowę w okolicznościach nie rozstrzyga o kwalifikacji posiadania jako o posiadaniu w dobrej wierze. Uczestnik postępowania nie przedstawił jakiegokolwiek dokumentu, który świadczyłby o tym, że poprzednik prawny uczestnika w chwili rozpoczęcia korzystania z linii energetycznej był w błędnym, ale usprawiedliwionym przekonaniu, że przysługuje mu prawo do korzystania z ww. nieruchomości w celu wykonywania czynności eksploatacyjnych dotyczących linii energetycznej.

Linia elektroenergetyczna przebiegająca przez nieruchomość wnioskodawców została wybudowana i oddana do użytkowania najpóźniej 30 marca 1983r. Przy zastosowaniu 30-letniego okresu wymaganego do nabycia służebności przez zasiedzenie w złej wierze (art.172 w zw. z art.292 k.c.) uczestnik nabył tę służebność 31 marca 2013r., zaś wniosek o ustanowienie służebności przesyłu, który przerywa bieg terminu zasiedzenia został złożony 21 listopada 2014r. (data nadania wniosku w Urzędzie Pocztowym), zatem doszło do zasiedzenia przez uczestnika postępowania służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu na nieruchomości wnioskodawców.

Sąd Rejonowy uznał, że należy przyjąć dopuszczalność doliczenia czasu posiadania służebności przez poprzedników prawnych przedsiębiorcy przesyłowego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego, w zasadzie jednolicie przyjmuje się, że osoba prawna, która przed 1 lutego 1989 r., mająca status państwowej osoby prawnej, nie mogła nabyć (także w drodze zasiedzenia) własności nieruchomości ani ograniczonych praw rzeczowych, może do okresu samoistnego posiadania wykonywanego po 1 lutego 1989 r. doliczyć okres posiadania Skarbu Państwa sprzed tej daty (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 września 2013 r., V CSK 440/12, niepubl.). Stanowisko to dotyczy w szczególności przedsiębiorstw przesyłowych, które do 1 lutego 1989 r. korzystały ze służebności przesyłu w ramach zarządu mieniem państwowym w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 25 stycznia 2006 r. I CSK 11/05, niepubl.; 10 kwietnia 2008 r. IV CSK 21/08, niepubl.; 17 grudnia 2008 r. I CSK 171/08, OSNC 2010/1/15; 10 grudnia 2010 r., III CZP 108/10, niepubl.; 13 października 2011 r., V CSK 502/10, niepubl.; 27 listopada 2013, V CSK 525/12 niepubl.; 10 lipca 2008 r., III CSK 73/08, niepubl.; 5 czerwca 2009 r., I CSK 495/08, niepubl.; z 17 grudnia 2010 r., III CZP 108/10, niepubl. oraz wyroki z dnia 8 czerwca 2005 r. V CSK 680/04 niepubl.; z 31 maja 2006 r. IV CSK 149/05, niepubl.; z 10 lipca 2013 r., V CSK 320/12, niepubl., a także uchwałę z dnia 22 października 2009 r., III CZP 70/09, OSNC 2009/10/9).

Sąd I instancji przyjął, iż uczestnik postępowania nabył w drodze zasiedzenia służebność przesyłu w złej wierze. Początek zasiedzenia rozpoczął się z chwilą oddania linii do eksploatacji t.j. 30 marca 1983 r., w związku z czym uczestnik nabył służebność przesyłu z dniem 31 marca 2013 r., Wniosek w niniejszej sprawie został złożony 21 listopada 2014 r. a więc po dacie zasiedzenia w złej wierze przez uczestnika postępowania.

Sąd Rejonowy podkreślił, że pełnomocnik wnioskodawców nie kwestionował posadowienia urządzeń na nieruchomości wnioskodawców najpóźniej z dniem 31 marca 1983r. Wnioskodawcy wskazywali na brak podstaw do uznania zarzutu nabycia służebności przesyłu przez zasiedzenie. Na uzasadnienie swojego stanowiska powoływali się na art. 64 Konstytucji. Art. 64 ust. 3 Konstytucji

Wnioskodawcy w apelacji zarzucili Sądowi Rejonowemu naruszenie:

- art. 292 w związku z art. 172 § 2 k.c. z powodu uwzględnienia zarzutu zasiedzenia służebności wobec braku możliwości jednoznacznego ustalenia daty początkowej okresu posiadania służebności,

- art. 292 w związku z art. 176 k.c. z powodu doliczenia do okresu, biegu zasiedzenia okresu posiadania służebności przez poprzedników uczestnika, chociaż uczestnik nie udowodnił przeniesienia posiadania,

- art. 232 oraz 233 k.p.c. przez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów oraz art. 6 k.c. przez przyjęcie, że uczestnik wykazał, że nastąpiło zasiedzenie służebności.

Wnioskodawcy wnieśli o zmianę orzeczenia i ustanowienie na rzecz uczestnika służebności przesyłu obciążającej prawo własności nieruchomości stanowiący własność wnioskodawców oraz zasądzenie na ich rzecz jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności, a także o zasądzenie na rzecz wnioskodawców kosztów postępowania apelacyjnego względnie o uchylenie i zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania i pozostawienie temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania odwoławczego. W uzasadnieniu skarżący wskazali, że nie wiadomo, kiedy urządzenia przesyłowe zostały zlokalizowane na nieruchomości wnioskodawcy jak również, kiedy zostały wpięte do sieci. W aktach znajduje się decyzja z 14 maja 1979 roku na podstawie art. 35 ustawy o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości z 12 marca 1958 roku, ponadto decyzja z 17 marca 1980 roku o zezwoleniu na wykonanie robót, przy czym nie wiadomo jakich robót ona dotyczy oraz decyzja z 7 sierpnia 1981 roku o zatwierdzeniu zmiany trasy linii kablowej. W kolejnym dokumencie znajduje się zaś dopisek „wcięcie do stacji P. odebrano w 1984 roku”, natomiast wg załączonej karty eksploatacji linii M. Z. przeglądów tej linii dokonywano już w 1977 roku. W kolejnym dokumencie w tabeli „inne prace eksploatacyjne” widnieje data 4 grudnia 1984 roku. Nie wiadomo zatem co było podstawą stwierdzenia, że linia została wybudowana i oddana do użytku 30 marca 1983 roku, skoro protokół z 30 marca 1983 roku jest nie podpisany, nieczytelny, wypełniony częściowo. Ponadto z zarządzenia Ministra Przemysłu z 6 stycznia 1989 roku, wynika że zostały przekazane składniki mienia zakładu energetycznego zgodnie z ustaleniami komisji, przy czym nie wiadomo, których składników ustalenia dotyczyły, a wg umowy objęcia akcji wniesienia wkładu niepieniężnego została przekazana zorganizowana część przedsiębiorstwa, lecz nie wiadomo czy ta konkretna linia wchodziła w jego skład, § 17 ust. 2 tej umowy wyłącza składniki (...) SA służące do obrotu energią elektryczną. W żadnym z dokumentów linia znajdująca się na nieruchomości wnioskodawców nie została wskazana z nazwy.

Uczestnik postępowania wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania w postępowaniu apelacyjnym. Wskazał, iż Sąd I instancji, dokonując ustaleń faktycznych co do określenia czasu budowy linii i jej oddania, oparł się na szeregu dokumentach, których wiarygodności nie można podważać. Są to dokumenty związane z projektowaniem, budową i eksploatacją linii, to jest decyzja zatwierdzająca plan realizacyjny z 8 lutego 1979 roku, protokół odbioru z 30 marca 1983 roku, karty obchodu linii napowietrznej, karty eksploatacji linii M. - P., które nie tylko musiały spełniać określone wymogi formalne, ale też służyć miały i służą także w chwili obecnej uczestnicze postępowania jako dokumentacja techniczna należących do niej urządzeń. Ponadto wnioskodawcy kwestionują wiarygodność dokumentów dopiero na etapie postępowania apelacyjnego, co stanowi dowolną i nieopartą jakimikolwiek rzeczowymi argumentami i dowodami polemikę z poczynionymi przez Sąd I instancji ustaleniami faktycznymi.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny w oparciu o zebrane w sprawie dowody i prawidłowo go ocenił zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. Sąd odwoławczy ustalenia te jak i podstawę prawną podziela i przyjmuje za własne.

Odnosząc się do zarzutu nieudowodnienia przez uczestnika postępowania przeniesienia posiadania urządzeń energetycznych przez poprzedników prawnych wskazać należy, że Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił następstwo prawne po przedsiębiorstwie państwowym Zakładach (...), które wybudowały linię energetyczną będącą przedmiotem niniejszego postępowania. W kolejnych latach następowało kilka przekształceń, w 1993 roku w wyniku komercjalizacji przedsiębiorstwa państwowego powstał (...) S.A. w G., który zawarł 1 lipca 2007 r. ze spółką (...) S.A. w G. umowę o objęcie akcji i wniesienie wkładu niepieniężnego. § 5 ust. 3 tej umowy stanowi, że wyszczególnienie w § 1 ust. 1 umowy składników zorganizowanej części przedsiębiorstwa nie jest wyczerpujące i zgodnie z treścią art. 55² k.c. na spółkę nabywającą przechodzą wszelkie prawa majątkowe należące do oddziału (...) oraz przeznaczone do prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na dystrybucji energii elektrycznej za wyjątkiem wyraźnie wyłączonych zgodnie

z postanowieniami niniejszej w niniejszej umowy. Z dniem 20 lutego 2012 r. dokonana została zmiana nazwy spółki (...) S.A. w G. na (...) S.A.

W dniu 1 października 2012 r. nastąpiło połączenie spółek (...) S.A. w (...) S.A. w K., w trybie z art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h. przez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej – (...) S.A. na spółkę przejmującą (...) S.A. w K..

W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie mamy do czynienia z domniemaniem ciągłości posiadania przedmiotowej linii energetycznej, które w toku postępowania nie zostało obalone. Także w apelacji wnioskodawcy nie podnieśli żadnych argumentów na obalenie domniemania ciągłości posiadania służebności przez uczestnika postępowania. To wnioskodawcy musieliby wykazać, że uczestnik postępowania, bądź jego poprzednicy prawni nie objęli w posiadanie linii energetycznej, która biegnie przez ich nieruchomości. Linia ta jest ujęta także na wykazie środków trwałych przedsiębiorstwa. Dodatkowo wskazać należy, że zarzut apelacji niewykazania ciągłości posiadania służebności zawiera w sobie również zarzut, że linia energetyczna nie należy do majątku uczestniczki postępowania. Podważając tytuł własności urzędzeń przesyłowych wnioskodawcy podważają zasadność wniosku. Skoro bowiem według tego zarzutu uczestniczka postępowania nie była właścicielką urzędzeń przesyłowych przebiegających przez nieruchomości wnioskodawców, to niezasadnym było żądanie ustanowienia na jej rzecz służebności przesyłu. Ta bowiem – w przypadku już istniejącej infrastruktury przesyłowej – może być ustanowiona tylko na rzecz przedsiębiorcy, który jest właścicielem posadowionych na cudzej nieruchomości urzędzeń, co wynika wprost z art. 305¹ k.c.

Skoro uczestniczka postępowania jest właścicielem instalacji posadowionej na nieruchomości wnioskodawców, a w toku tego postępowania nie wykazano, aby tytuł własności uzyskała ona w innych okolicznościach niż na skutek przekształceń kolejnych podmiotów świadczących nieprzerwanie usługi przesyłowe to konsekwentnie, zasadnym było przyjęcie ciągłości posiadania. Ustalenie takie było możliwe w trybie domniemania faktycznego z art. 231 k.p.c., a przeniesienie posiadania na kolejne podmioty wynikało z faktu przeniesienia własności urzędzeń przesyłowych na kolejne przedsiębiorstwa (art. 348 k.c.) i ostatecznie na uczestniczkę postępowania. Przejęcie posiadania jest czynnością faktyczną (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 20 stycznia 2015 roku, V CSK 26/14, LEX nr 1648193 i z dnia 13 stycznia 2016 roku, V CSK 224/14, Lex nr 1977833).

Odnosząc się do kolejnych zarzutów stwierdzić należy, że linia energetyczna napowietrzna 110 KV M. – P.- Z. istniała w dacie odbioru 30 marca 1983r. Przez nieruchomości wnioskodawców przebiega odcinek linii między słupami numer 23 a 25. Okoliczność, że przebieg tej linii po nieruchomościach wnioskodawców był od czasu jej budowy niezmienny była bezsporna.

Protokół odbioru technicznego linii 110 KV do stacji 10/20 V J. z 30 marca 1983 roku jako przedmiot odbioru wymienia - 8 słupów z serii 24, przewód roboczy, przewody odgromowe. Stwierdza jedynie, że izolacja na odbieranej niedostateczna, zaś instalację zawieszona jest zgodnie z dokumentacją – k. 160. W aktach znajdują się także karty o eksploatacji karta - k. 170. W dokumencie tym pod datą 6 stycznia 1984 znajduje się zapis „wycinka drzew pod linią na przęsle słupa 5-7, 8-9, 16-17, 19-20, 23-24. Słupy 23 i 24 znajdowały się na nieruchomościach wnioskodawców, a zatem w tej dacie z pewnością na nieruchomości wnioskodawców istniała już przedmiotowa linia energetyczna. Z wpisów z grudnia 1984 roku wynika, że 2 i 4 grudnia 1994r. miała miejsce przebudowa i przekładka na linii na słupie 22 i podłączenie linii. Z pewnością zapis ten dotyczy podłączenia po dokonaniu przekładki linii na słupie 22, skoro jest wykonane w tym samym dniu i brak wpisów dotyczących innych prac. Prace te wykonano poza nieruchomościami wnioskodawców.

Wejście na nieruchomość wnioskodawców, uwzględniając powyższe dokumenty, musiało się zatem odbyć znacznie wcześniej. Z zeznań świadka M. S. wynika, że wybudowana została na początku lat 80 – tych, data 1994 którą wskazuje skarżący w apelacji musi być omyłką pisarską w protokole, gdyż jest sprzeczna z pozostałą częścią zeznań świadka i nie znajduje jakiegokolwiek potwierdzenia w pozostałych dowodach.

Wszystkie te okoliczności czyniły uprawnionymi ustalenia Sądu I instancji, a także uprawniają do twierdzenia, że wejście na nieruchomości objęte wnioskiem w celu posadowienia tam linii energetycznej 110KV nastąpić musiało na wiele miesięcy jak nie kilka lat przed 30 marca 1983r. tj. przed datą technicznego odbioru linii energetycznej.

Posiadanie służebności przewidziane zostało w art. 352 k.c. Odpowiednie stosowanie do tego posiadania dotyczy przepisów o posiadaniu rzeczy, domniemania ciągłości posiadania (art. 340 k.c.), zgodności posiadania z prawem (art. 341 k.c.) oraz dobrej wiary w momencie obejmowania w posiadanie (art. 7 k.c.). Zawarte w art. 292 k.c. odesłanie do przepisów o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie obejmuje jedynie problematykę nieuregulowaną w zdaniu pierwszym, a zatem nie ma zastosowania do zasiedzenia służebności gruntowej przesłanka posiadania samoistnego (art. 172 § 1, art. 336 k.c.), ale odnosi się do niego unormowanie dotyczące terminu zasiedzenia, odpowiedniego stosowania przepisów o biegu przedawnienia roszczeń (art. 175 k.c.), możliwości doliczenia posiadania poprzednika prawnego (art. 176 k.c.) (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 stycznia 2014 roku, V CSK 87/13, Lex 1448336).

W dominującym i w zasadzie jednolitym orzecznictwie przesądzo przy tym, że przed wejściem w życie art. 305¹-305⁴ k.c. było dopuszczalne nabycie w drodze zasiedzenia na rzecz przedsiębiorcy służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu zaś okres występowania na nieruchomości stanu faktycznego odpowiadającego treści służebności przesyłu przed wejściem w życie art. 305¹-305⁴ k.c. podlega doliczeniu do czasu posiadania wymaganego do zasiedzenia tej służebności.

Związanie z nieruchomością władnącą nie jest przy tym przesłanką zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu.

W konsekwencji, jeżeli okres wymagany do zasiedzenia służebności upływa przez dniem wejścia w życie art. art. 305¹-305⁴ k.c. uprawniony przedsiębiorca nabywa służebność gruntową odpowiadającą służebności przesyłu, jeżeli natomiast okres ten upływa po wejściu w życie wskazanych regulacji (tj. 3 sierpnia 2008 roku) przedmiotem zasiedzenia jest służebność przesyłu (por. uchwały Sądu Najwyższego: składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2011 r., III CZP 10/11, OSNC 2011/12/129; z dnia 17 stycznia 2003 r., III CZP 73/02, OSNC 2003/11/142; z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08, Lex nr 458125 oraz postanowienia: z dnia 5 lipca 2012 r., IV CSK 606/11; Lex nr 1218193, z dnia 6 lutego 2013 r., V CSK 129/12, Lex nr 1294483, z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 18/13 OSNC 2013/12/139, z dnia 19 lutego 2014 roku, V CSK 190/13, Lex 1458640 oraz uzasadnienie cytowanego postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2013 roku, V CSK 321/13).

Rozpoczęcie biegu terminu zasiedzenia następuje z chwilą objęcia służebności w posiadanie. Sąd Okręgowy podziela ten nurt orzecznictwa, który wskazuje, że objęcie w posiadanie służebności gruntowej, odpowiadającej obecnie służebności przesyłu następowało najczęściej już w chwili wejścia na cudzy grunt w celu budowy trwałego i widocznego urządzenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 września 2013 roku, V CSK 440/12, Lex 1391378, cytowane już postanowienie z dnia 14 czerwca 2013 r., V CSK 321/12 oraz uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2011 r., III CZP 10/11, OSNC 2011/12/121). W szczególności trafną jest tu argumentacja powołana w uzasadnieniu ostatniej ze wskazanych uchwał gdzie Sąd Najwyższy wskazał, że kwestia, kto wykonał urządzenia służące do wykonywania służebności gruntowej ma istotne znaczenie przy ocenie przesłanek jej zasiedzenia. Tylko urządzenie wzniesione przez posiadacza nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności stanowi widomy znak przestrzegający właściciela, że istniejący na gruncie stan powstały na skutek działania osoby nieuprawnionej może doprowadzić do ograniczenia prawa własności.

Zatem w rozpoznawanej sprawie objęcie służebności w posiadanie nastąpiło w dacie wejścia na nieruchomość celem realizacji inwestycji przesyłowej, z pewnością przed 30 marca 1983 roku. Zgodnie z art. 172 § 2 k.c. w zw. z art. 176 § 1 k.c. i 348 k.c. oraz art. 292 k.c. oraz art. 305¹ k.c., termin zasiedzenia służebności wynosił 30 lat i upłynął z dniem 30 marca 2013 roku, a więc przed złożeniem wniosku w niniejszej sprawie. Z upływem wskazanego terminu uczestniczka nabyła na nieruchomości wnioskodawców służebność przesyłu przez zasiedzenie.

W konsekwencji dysponowała ona tytułem prawnym do władania posadowioną na nieruchomości wnioskodawcy infrastrukturą. Zatem, w świetle art. 305²§1 k.c. ustanowienie służebności nie było konieczne do właściwego korzystania z urządzeń o jakich mowa w art. 49§1 k.c., co czyniło wniosek bezzasadnym.

Sąd Okręgowy, mając powyższe na uwadze oddalił apelację jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. wobec istniejącej sprzeczności interesów wnioskodawców i uczestniczki postępowania, a złożyło się na nie wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości stawki minimalnej.

SSO Roman Troll SSO Magdalena Balion-Hajduk SSO Marcin Rak